

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษารุ่นนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติต่อการช่วยเหลือชาวกะเหรี่ยงผู้พลัดถิ่นจากการสู้รบในเขตตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการวิจัยเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์ข้อมูล เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากที่สุด ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการศึกษาและใช้ระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

3.1 แผนการดำเนินงาน

1. รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ จากผลงานวิจัย และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เอกสารระเบียบการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ หนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ วารสาร หนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ต่างๆทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งแหล่งข้อมูลหลักที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเอกสาร ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น รวมถึงการลงสำรวจพื้นที่ที่ทำการการศึกษาเพื่อหาหน่วยงานที่จะศึกษารวมถึงข้อมูลอื่นที่จำเป็นต่อการศึกษาประกอบการวางแผนการดำเนินงาน

2. สร้างประเด็นคำถามสัมภาษณ์ข้อมูล

หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆแล้ว ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการสร้างแนวคำถามสัมภาษณ์ข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลทั่วไป และคำถามเพื่อให้ทราบถึงการกำหนดนโยบายของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด ความสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายให้ความช่วยเหลือผู้พลัดถิ่นจากการสู้รบในพื้นที่ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก รูปแบบของการดำเนินนโยบาย รวมทั้งผลจากการใช้นโยบายในพื้นที่ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

1. นายอำเภอท่าสองยาง
2. หัวหน้าพื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้พลหนีภัยจากการสู้รบบ้านแม่หละ
3. หัวหน้าสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด
4. หัวหน้าส่วนงานบริหารของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด
5. หัวหน้าส่วนงานปฏิบัติการของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด
6. ตัวแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลแม่หละของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอดจำนวน 1 ท่าน
7. ตัวแทนชาวกะเหรี่ยงผู้พลหนีภัยจากการสู้รบในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ จำนวน 5 ท่าน

ลักษณะของคำถามนั้นเป็นแบบปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง รวมถึงประเด็นคำถาม และกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา จากนั้นผู้ศึกษานำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการตรวจสอบแบบสอบถาม หลังจากได้รับความเห็นชอบแล้ว นำแบบสอบถามไปทดสอบจากกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกลุ่มประชากรเป้าหมายเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แล้วได้นำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ข้อมูลต่อไป โดยประเด็นสัมภาษณ์ข้อมูลแบ่งได้เป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายด้านความช่วยเหลือชาวกะเหรี่ยงผู้พลหนีภัยจากการสู้รบในพื้นที่อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ของส่วนงานราชการ และสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบ และกระบวนการในการกำหนดนโยบาย ความสัมพันธ์ทางนโยบาย และการปฏิบัติการกิจร่วมกับหน่วยงานของรัฐบาลในพื้นที่ ความสอดคล้องกับหลักการสากลของ UNHCR รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการกำหนดนโยบาย การให้ความช่วยเหลือผู้พลหนีภัยจากการสู้รบ ซึ่งในประเด็นนี้กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์คือ นายอำเภอท่าสองยาง หัวหน้าสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด และหัวหน้าส่วนงานบริหารของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด

2. การดำเนินตามแผนนโยบายด้านความช่วยเหลือชาวกะเหรี่ยงผู้พลหนีภัยจากการสู้รบในพื้นที่ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ของส่วนงานราชการ และของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด ตามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ทราบถึง

รูปแบบของการนำนโยบายไปใช้ปฏิบัติในพื้นที่ รูปแบบของภารกิจ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค รวมถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแผนนโยบายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในประเด็นนี้กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์คือ หัวหน้าพื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบบ้านแม่หละ หัวหน้าส่วนงานปฏิบัติการของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สลด และตัวแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในตำบลแม่หละของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สลดจำนวน 1 ท่าน

3. ผลจากการดำเนินนโยบายการให้ความช่วยเหลือชาวกะเหรี่ยงผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบในพื้นที่ตำบลแม่หละของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำจังหวัดตาก เพื่อให้ทราบถึง ความพึงพอใจ ความคาดหวัง ปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินงานการให้ความช่วยเหลือของUNHCR ซึ่งในประเด็นนี้กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์คือ ตัวแทนชาวกะเหรี่ยงผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ จำนวน 5 ท่าน

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

นอกจากเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ ใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลตามที่ได้ออกแบบ และคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นชอบเรียบร้อยแล้ว พร้อมด้วยการสังเกตการณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่ทำการศึกษา ซึ่งกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดดำเนินการด้วยตนเอง

4. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

หลังจากที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลสัมภาษณ์ที่ได้จากการบันทึกเทปเสียง และแบบเอกสารสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา รวมถึงการวิเคราะห์เอกสาร โดยเปรียบเทียบกับทฤษฎีและแนวคิด นำไปสรุปเป็นผลการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ศึกษา

5. จัดทำและนำเสนอรายงาน

หลังจากที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษาแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาจัดพิมพ์ตามรูปแบบตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และนำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการ

3.2 วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ แหล่งข้อมูลจากภาคสนามโดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โดยตรง ดังนี้

- ข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปดำเนินการในด้านความช่วยเหลือชาวกะเหรี่ยงผู้พลหนีภัยจากการสู้รบในพื้นที่ตำบลแม่หละ มีกลุ่มเป้าหมายคือนายอำเภอท่าสองยาง หัวหน้าพื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้พลหนีภัยจากการสู้รบบ้านแม่หละ หัวหน้าสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด หัวหน้าส่วนงานบริหารของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด หัวหน้าส่วนงานปฏิบัติการของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด และตัวแทนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในตำบลแม่หละของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอดจำนวน 1 ท่าน

- ข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลจากการดำเนินนโยบายด้านความช่วยเหลือผู้พลหนีภัยจากการสู้รบที่มีต่อผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ มีกลุ่มเป้าหมายคือ ตัวแทนผู้พลหนีภัยจากการสู้รบชาวกะเหรี่ยงจำนวน 5 ท่าน

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เอกสารต่างๆ จากผลงานวิจัย และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เอกสารระเบียบการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ หนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ วารสาร หนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ต่างๆทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งแหล่งข้อมูลหลักที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเอกสาร ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยนำเอาประเด็นจากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้ค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร และงานวิจัย เพื่อหาความสัมพันธ์ในด้านแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อสรุปเป็นผลการศึกษา

3.3 ข้อจำกัดการศึกษา

การศึกษางานวิจัยนี้ มีข้อจำกัดด้านการศึกษาในส่วนของการให้ข้อมูลสัมภาษณ์จากเดิมผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ทั้งหมด ดังนี้

1. นายอำเภอท่าสองยาง
2. หัวหน้าพื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้พลหนีภัยจากการสู้รบบ้านแม่หละ
3. หัวหน้าสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด
4. หัวหน้าส่วนงานบริหาร สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด
5. หัวหน้าส่วนงานปฏิบัติการ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด
6. ตัวแทนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่บ้านแม่หละ ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอดจำนวน 1 ท่าน
7. ตัวแทนชาวกะเหรี่ยงผู้พลหนีภัยจากการสู้รบในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ จำนวน 5 ท่าน

เนื่องจากนายอำเภอท่าสองยางติดภารกิจ จึงส่งหนังสือถึงปลัดอำเภอท่าสองยาง ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าพื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้พลหนีภัยจากการสู้รบบ้านแม่หละ รับผิดชอบดำเนินการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ในประเด็นของการกำหนดนโยบาย และการนํานโยบายของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่เกี่ยวข้องกับผู้พลหนีภัยจากการสู้รบไปปฏิบัติในพื้นที่ตำบลแม่หละ รวมถึงการอำนวยความสะดวกต่อการประสานงานกับตัวแทนชาวกะเหรี่ยงผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยด้วย

ด้านการประสานงานหัวหน้าสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด ได้มีการส่งหนังสือถึงผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ประสานงานภาคสนาม รับผิดชอบดำเนินการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ในประเด็นของการกำหนดนโยบาย และการนํานโยบายไปปฏิบัติของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติในพื้นที่ตำบลแม่หละแก่ผู้วิจัย

ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายประชากรในการสัมภาษณ์ข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1. หัวหน้าพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ
2. ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ประสานงานภาคสนามของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ประจำพื้นที่แม่สอด
3. ตัวแทนชาวกะเหรี่ยงผู้พลหนีภัยจากการสู้รบในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ จำนวน 5 ท่าน

นอกจากนี้ผู้วิจัยมีข้อจำกัดด้านการสื่อสารกับผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ของตัวแทนชาวกะเหรี่ยงผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบ เนื่องจากตัวแทนชาวกะเหรี่ยงไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ โดยส่วนใหญ่สื่อสารใช้ภาษากะเหรี่ยงเป็นหลัก และภาษาอังกฤษในระดับพอใช้ ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบบ้านแม่หละ ทำหน้าที่ล่ามแปลภาษาเป็นข้อมูลสัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้